

Baktéria napádajúca strukoviny

Curtobacterium flaccumfaciens pv. *flaccumfaciens* je karanténny škodca, ktorý sa na území Slovenska doteraz nevyskytuje. ÚKSÚP v rámci pravidelných ročných prieskumov vykonáva monitoring tohto patogéna v rizikových oblastiach možného výskytu. V Európe bol zaznamenaný v Belgicku, Holandsku, Grécku, Chorvátsku, Maďarsku, Rusku (európska časť), Španielsku a Švajčiarsku. Baktéria napáda predovšetkým rôzne druhy fazule (napr. šarlátovú, mesiacovitú, záhradnú a mungo) a je pôvodcom bakteriálneho vädnutia. Medzi ďalšie hostiteľské rastliny patria kukurica, hrach, lucerna, sója, cícer, ovos, jačmeň, repka, slnečnica, mätonoh, lupína a tabak.

Biológia a príznaky

Baktéria je grampozitívna, aeróbna tyčinka s rozmermi $0,3\text{--}0,5 \times 0,6\text{--}3,0 \mu\text{m}$. Zaujímavosťou je, že v semenách skladovaných v laboratórnych podmienkach dokázala prežiť až 24 rokov. V pôde je doba jej prežívania výrazne kratšia; v prípade fazuľových plodín striedaných s pšenicom nepresahuje dve zimy. Baktéria je schopná prežívať aj v rastlinných zvyškoch na poli. Dokáže infikovať hostiteľskú rastlinu aj bez prítomnosti dažďa. Do koreňov a nadzemných častí sa môže dostať cez poranenia, najmä po veternom počasí alebo krupobití. Vstup cez prieduchy je na rozdiel od iných bakteriálnych patogénov fazule zriedkavý. Vo vnútri rastliny sa baktéria šíri hlavne cez xylém. Infekcia prebieha najrýchlejšie pri teplotách nad $27\text{--}30^\circ\text{C}$ a za podmienok vodného stresu, ktoré podporujú jej rozvoj. Progres ochorenia je spojený s teplým a vlhkým počasím, pričom šíreniu napomáha aj zavlažovanie zhora pomocou postrekovačov. Pri nižších teplotách je možná latentná infekcia a kolonizácia semien a rastlín. Výskyt baktérie má nepravidelný charakter – v niektorých rokoch je rozšírená, inokedy sú príznaky skryté a zreteľne sa neprejavia.

Spôsoby šírenia baktérie

Infikované semená sú v medzinárodnom obchode považované za najvýznamnejší zdroj šírenia na krátke, ako aj na dlhé vzdialenosti. Najúčinnším opatrením na zabránenie vniknutia, etablovania a šírenia tejto baktérie je používanie zdravých semien. Keďže baktéria má z klimatického hľadiska potenciál etablovať sa v Európe a hostiteľské rastliny sú široko pestované, je potrebné venovať jej zvýšenú pozornosť.

Čo robiť pri podozrení na výskyt?

ÚKSÚP odporúča: ak spozorujete príznaky poškodenia spôsobené baktériou *C. flaccumfaciens* pv. *flaccumfaciens*, okamžite kontaktujte rastlinolekárskeho inšpektora ÚKSÚP podľa regionálnej príslušnosti. Zoznam kontaktov nájdete na webovej stránke: <https://www.uksup.sk/kontakty-inspektorov>. Zároveň odporúčame zaslať e-mail na adresu ochrana@uksup.sk, v ktorom stručne popíšete pozorované príznaky a priložíte fotografiu poškodenej rastliny.

Ing. Maroš Lučaj

ÚKSÚP

24.08.2026; Zdroj: EPPO; METODICKÝ POKYN ÚKSÚP č. 2 / 2026